

Vida Olotina

REVISTA QUINZENAL NACIONALISTA

Comprat a C. F. en 1930

№ 3712.

ANY I ————— NÚM. 4

OLOT, 2 DE MAIG DE 1915

Estat comparatiu de Climatologia d'Olot en la segona quinzena d'Abril dels anys 1914 i 1915

1914 dies	Pressió atmosfèrica		Temperatura a laombra		Aigua caiguda	OBSERVACIONS	1915 dies	Pressió atmosfèrica		Temperatura a laombra		Aigua caiguda	OBSERVACIONS
	9 m.	9 n.	minima	maxima				9 m.	9 n.	minima	maxima		
16	726	727	7	18			16	731	731	0	16	0·0	
17	728	729	6	18		roineig	17	730	728	8	11		pluja
18	729	729	2	18	0·0	»	18	725	726	7	10	7·6	»
19	729	730	5	16	0·0	»	19	728	729	7	16	16·2	»
20	733	733	1	15	0·0	»	20	728	729	6	19		pluja, tempesta, calam.
21	734	733	1	16	0·3	»	21	729	729	4	13	10·0	»
22	734	734	2	20	0·1		22	728	727	2	17	19·1	roineig
23	735	734	2	23			23	725	725	4	10	0·0	pluja
24	735	734	5	24			24	725	725	2	15	13·3	»
25	729	729	6	24		pluja—tempesta	25	725	726	4	11	7·7	»
26	729	730	6	18	2·0	»	26	725	726	5	10	5·7	»
27	733	734	9	14	8·8	»	27	727	728	6	17	10·8	pluja—tronada
28	733	732	5	20	9·6	»	28	729	730	7	15	10·0	boira, pluja, tronada
29	731	730	5	17	2·6	»	29	731	731	2	17	10·2	pluja—tronada
30	728	727	10	22	1·4		30	731	731	4	18	3·5	roineig

Farmacia i Drogueria

Joan Cardelús i Fills

Agents exclusius per a Olot dels tan recomenats productes de la
 Perfumeria Gadalus,
 i de la
 Crema Bella Aurora
 i per a la provincia del insuperable
 Champagne George Montagne

Tarifa d'anuncis en la coberta de Vida Olotina Administració: Clivillers, núm. 16

Anuncis

Una plana, 8 pessetes.—Mitja plana, 5 pessetes.—Un quart de plana, 3 pessetes.—
 Un octau de plana, 1·75 pessetes.—Un setzau de plana, 1 pesseta.

Esqueles mortuories

Plana entera, 10 pessetes.—Mitja plana 6 pessetes.

Enxaxes a 5 pessetes

Descomptes

Per 6 insercions, el 10 %.—Per 12, el 25 %.—Per 24, el 50 %.

Vida Olotina

REVISTA QUINZENAL NACIONALISTA

(1.er i 3.er diumenges de cada mes)

Any I

OLOT, 2 de Maig de 1915

Núm. 4

Preus de subscripció

Olot, any.	2'50 ptes.
Fora, "	3'00 "
Olot, els 19 números de 1915	2'00 "
Fora, " " " " "	2'40 "
Número solt 10 céntims	
Anuncis, segons tarifa.	Pagos a la bestreta.

Direcció i Administració:

Carrer de Clivillers, núm. 16, on se dirgirà

tota la correspondència.

No 's retornen els originals

Glosant nostre programa

Afirmació Espanyola

ó Ibèrica

Diu el Mestre Prat de la Riba que la segona funció de tots els nacionalismes es la funció imperialista o sigui la funció d' influència exterior.

I apropòsit de l' acompliment d' aquesta funció, que Catalunya ha iniciat en les altres unitats ètniques Ibèriques escriu el propi Mestre «Si l'ideal complexe que encén en nova i intensa vida totes les energies catalanes, si 'l nacionalisme integral de Catalunya va endavant en aquesta empresa i aconsegueix despertar amb el seu impuls i el seu exemple les forces adormides de tots els pobles espanyols, si pot inspirar an aquets pobles fè en si mateixos i en llur pervindre, se redreçarán de l' actual decadència, i 'l nacionalisme català haurá donat compliment a la seva primera acció imperialista. Allavors serà hora de treballar per a reunir a tots els pobles ibèrics, de Lisboa al Rhodan, dintre d' un sol Estat, d' un sol Imperi.»

Aquestes hermoses paraules del Mestre no sols enclouen el pensament català en relació amb el pervindre ideal de Espanya sinó que marquen el procediment per a assolir l' acompliment d' aquell ideal.

I en tot lo que tó de generós aquest procediment s' hi veu reflexada la grandesa de l' ànima catalana.

Catalunya sab tot el mal que l' en hi ha pervingut dels maridatges de sos Reis amb els d'altres pobles Ibèrics, sab que ses llibertats han sigut anorreades per mans agenes, sab que sa gloriosa personalitat quedá ofegada per l' absorció forana; pró amb tot i saber aixó, quan per son exclusiu i propi esforç se redreça sobre si mateixa i recobra la consciència de son esser,

mira amorosament a son entorn, i lluny de sentir orgull i egoisme aspira a empeltar son progrés als pobles germans.

I aixó no es en un moment de lirisme romàntic aixó está dintre lo més concient del procés de la política catalana. Are mateix acaba de manifestarse publicament en les següents paraules escrites per una de les plomes més assabentades de l' alta direcció política de Catalunya «Una de les aspiracions del regionalisme català es aquesta: facilitar l' unió ibèrica per que Espanya tingui amb Barcelona i Lisboa el domini dels dos mars. La raça catalana, la raça vasca, la castellana, la galaica portuguesa, tenen encara quelcom que fer en el mon; però no tal com avui viuen, no en domini d' unes sobre altres, no en domini de pobles estrangers, per forts que siguin, sinó en vida de federació que faci de la unitat peninsular ibèrica un gran Estat de pobles lliures.»

D' acord amb la aspiració ibèrica de Catalunya és que cada jorn son mes rares les intemperancies d' hostilitat vers els nostres germans dels altres pobles espanyols, són ja excepcionals les paraulades agres que en aquell temps d' exacerbació del sentiment patriòtic català, calificat per en Cambó de periode morbós del catalanisme, sortien de bóques catalanes.

Avui el bescantar barroerament a nostres germans de Castella és censurat arreu i tingut unanimitat per una inconveniència, filla, en tot cas, del temperament atrabiliari de qualque individualitat inadaptable.

Avui l' aspiració imperialista ha ofegat certs intents passionals de separatisme que mai han tingut estat formal a Catalunya, car si algun s' en ha exterioritzat sería en aquell periode morbós a que al-ludia en Cambó.

Nosaltres que estem saturats de aquesta noble

aspiració nacional catalana, de promoure la orgànica constitució de l' Iberia convertida en imperi, lluny de esguardar amb rezel i amb fredor els nostres germans de les altres regions espanyoles, els considerem amb respecte i simpatia, ens interessem per sos afers i per sos anhels i desitgem que floreixin; i sobre tot voldriem encomana'ls-hi les ansies de vida que corren en nostres venes.

El dia que logrem veure totes les nacionalitats ibèriques posseïdes de aquestes ansies de viure, coincidirem en ajudar-nos mutuament en empenyer l'ascensió comú, i quedaràn assentats els fonaments del futur Imperi Espanyol o Ibèric.

El senyor Maura i la política catalana

Un il·lustre escriptor pertanyent a un dels grupus més selectes de l' intel·lectualitat madrilenya, diu del Sr. Maura que ha sigut la més forta emoció espanyola de aquets últims quinze anys.

En realitat dintre el medi madrileny, al que hi arriben debilitades o desfigurades les coses catalanes, trobem justificada l'apreciació transcrita i prova d'ella és la gran expectació i la inusitada concurrència que atragué el discurs pronunciat per D. Antoni Maura el dia 21 d'Abril prop passat en el Teatre Real.

Hem tingut el gust de llegir íntegrament aquell discurs i sincerament hem de declarar que ell ha consolidat l'altíssim concepte que'ns mereix la altesa de mires, la inflexible ètica i l'excels patriotisme d'aquest home excepcional al que sens exageració cal calificar de la primera figura política de l'Espanya d'avui.

Dit aixó no cal insistir en rendir elogis al senyor Maura. que, altrement, en ploma nostra, podrien semblar vulgar pedanteria.

Preferim intentar l'exàmen de les causes que fins ara han impedit que Espanya pogués treure profit immediat de les excepcionals qualitats que acompanyen al senyor Maura.

Aquestes causes, a nostre entendre, són molt complexes i, unes, derivades del propi senyor Maura i, altres, d'origen agé a ell.

Examinem algunes de les últimes.

Un polític de la fibra i la direcció eminentment renovadora com les del senyor Maura necessita d'una forta corrent d'opinió que l'ajudi, car és formidable l'acumulament de resistències que naturalment han de oposar-se al establiment de una política nova que ha de destruir o perjudicar seculars interessos amparats en l'*statu quo* endèmic de la política espanyola.

¿Ha disposat el senyor Maura fins ara d'aquella indispensable corrent d'opinió?

Si per corrent d'opinió se vol entendre un chor més o menys sincer de lloances purament verbalistes, indubtablement que sí. Però si per corrent d'opinió s'entén la existencia de un extens nucli de convençuts, de partidaris conscients i de auxiliars aptes, s'ha de confessar que aquella corrent no existeix.

El senyor Maura senyala com a actuació immediata a seguir per part de sos partidaris i per part de les dretes, ses hosts afines, la dignificació i consagració de la ciutadania dintre la órbita que ensenya la Rel·ligió, que preceptua la ètica i permet la Constitució de la Monarquia.

Doncs be, no existeixen prou partidaris del senyor Maura que tinguin el concepte Romá de la Rel·ligió, ni que tinguin prou abnegació per a subjectar-se essencialment als rigorosos preceptes de la ètica, ni que transigeixin amb la Constitució, susceptible d'esser modificada, ni amb la Monarquia que actualment la regeix.

Està clar que aixó fa tèmer que hi hagi pocs catòlics conscientment fidels a les ensenyances Pontificies, pocs ciutadans rigorosament austers i pocs espanyols que tinguin prou patriotisme per a avantposar els interessos nacionals als de secundaries formes de govern. I si realment n'hi ha pocs, és difícil que li resulti al senyor Maura d'eficacia son apostolat.

L'únic nucli nacional que coincideix essencialment amb l'idealitat verament soperba del senyor Maura, és sens dubte el que integra la política catalana, política que té sa genuina força de expressió i efectivitat en la Escola de la Lliga Regionalista.

Llegint l'últim discurs del senyor Maura's pot contrastar la coincidència esmentada entre la major part dels aspectes de la doctrina que predica dit eminent polític i la que a més de predicar posa en pràctica constantment la Lliga Regionalista.

I aquesta última circumstancia ens porta a notar altra de les causes de l'ineficacia actual de l'actuació del senyor Maura.

Per a conseguir el triomf de uns determinats ideals no n'hi ha pas prou amb disposar d'un apóstol que els prediqui, per eloqüent que sigui, és precis utilitzar molts altres medis que no estàn a la mà d'una sola persona ni de unes quantes, és precis tocar de peus a terra, sens perjudici de tenir la vista fixa en l'ideal.

I el senyor Maura aixó ho té una mica difícil, és home que sembla no volguer descendir als mil i un detalls de la vida real, als quals és necessari atendre si no's vol topar amb ells i estrellar's-hi..

I el senyor Maura que, naturalment, no pot pas abassegar tot sol l'actuació necessària per a donar estat vivent a sos ideals, no sembla anar depressa en promoure i organitzar la formació del Estat Major que necessita, del cos de tècnics que li fa falta per a reemplaçar amb ventatja l'oligarquia imperant.

Donant una ullada a les gents que aclamen sorollosament al senyor Maura un no hi sap pas ovirar el nucli d'on ha de sortir la organització tècnica i austerament ciutadana de l'Espanya futura.

I aquí sí que hi ha diferència entre la política que predica el Sr. Maura i la que fa la Lliga Regionalista.

La política de la Lliga és política de realitats saturades d'ideal, i la política del senyor Maura és d'ideal orfe de sentit de realitat.

Si el senyor Maura, en comptes de roçar solzament la realitat catalana la estudiés a fons i la toqués en sa pròpia entranya, tal volta trovaria aquí lo que li fa falta per a lograr la realització de sos ideals; i Catalunya i ell se retrovarien en l'íntima connexió que hi hauria dret a esperar de la sang catalana que corre en les venes del il·lustre fill de l'Illa Daurada.

RAFEL MUNTANER.

Les Institucions Olotines

En compliment de lo anunciat en el primer número de VIDA OLOTINA, obrim aquesta secció on voldríem veure reflexada tota la intensitat i varietat de nostra vida corporativa local, per medi de l'explicació autoritzada de lo que son, lo que valen i lo que prometen totes les Institucions Olotines, i la subsegüent discussió sobre les mateixes amb l'enlairat propòsit de fer-les ascendir perquè logrin influir eficaçment en el progrés de nostra estimada Ciutat.

A continuació reproduïm la comunicació que dirigim a les distingides persones representatives de les Institucions quina llista segueix, de vent advertir que seran degudes a omissió involuntaria les faltes que s'hi puguin notar, per lo que supliquem a les que s'hi trovin a faltar, que donguin la comunicació per rebuda car nostre desig és oferir a totes aquestes planes, perquè en elles quedin registrades totes les que sentin ansies de vida i progressió.

Distingit senyor nostre: De conformitat amb el propòsit de VIDA OLOTINA de cooperar a l'expansió i ascensió de les Institucions locals cumploixi l'honor encàrrec, que m'ha fet la Redacció d'aquesta Revista, de dirigir-me a V. preguntant-li que's digni enviar-nos una referència escrita de l'obra a la que V. dedica sa valiosa activitat, dels medis, que en l'actualitat i en l'avenir, hi ha conveniència d'utilitzar per a conseguir son objectiu i de la influencia que, a son judici, pot exercir sobre el pervindre de nostra Ciutat.

Essent nostre propòsit atraure l'atenció pública sobre les Institucions olotines, amb el noble fi de que siguin generosa i eficaçment secundades, esperem que V. donará favorable acollida a la nostra invitació, en benefici de l'entitat preferent-

ment estimada per V. i en bé dels supremes interessos d'Olot.

Els originals que tingui a be enviar-nos, no han de subjectar-se a cap limitació de forma, ni expressió fora la de circumscriurers a tractar de la Institució en extensió adequada a l'espai, forçosament reduït, d'una publicació periòdica com VIDA OLOTINA.

Reconegut, anticipadament, a sa fina correspondència, tinc el gust d'oferir-li el respectuós testimoni de distingida consideració d'aquesta Redacció junt amb la personal de son afectíssim servidor.

Institucions Municipals

D. Eveli Barnadas, President de la Exma. Corporació Municipal.

D. Eduard Bassols, Secretari de la Junta del Museu.

D. Joaquim Danés, Secretari de la Junta de la Biblioteca Pública.

D. Ivo Pasqual, Director de l'Escola de Belles Arts.

Rvnt. D. Félix Farró, Pvre., Director del Orfeó Popular Clotí.

Institucions d'Educació moral, intel·lectual, social i física.

Rvnt. Dr. D. Esteve Ferrer, Pvre., President de l'Associació Catequística.

Rvnt. D. Enric Colldecarrera, Pvre., Director de l'Escola Dominical.

Rvnt. D. Joaquim Bonet, Pvre., Director del Patronat de la Immaculada i Sant Antoni.

D. Joan J. Caminals, President del Centre Catòlic.

D. Joan Serra, President del «Centro Obrero».

D. Pere Vallmajó, President del «Ateneo Obrero».

D. Josep J. Sacrest, Vispresident de «Olot Deportivo».

D. Jaume Tenas, Secretari del «Sport Club Olotí».

D. Celestí Devesa, President del Foment de Caça i Pesca.

Institucions científiques i literaries

D. Josép M.ª Masramón, President del Cos d' Adjunts del Certamen Literari-artístic.

D. Jaume Gassiot, Secretari de l'Agrupació Comarcal de Metjes.

Institucions benéfico-socials

D. Candi Agustí, President de la Junta «La Caritat».

D.ª Josepa Pons de Barnadas, Presidenta del «Roper de Ntra. Sra. del Tura».

D. Josep M.ª Garganta, President de «La Creu Roja».

Institucions economico-socials

D. Lluís Aubert, President de la «Liga Industrial».

D. Carlos Cardelús, President de la «Unión Comercial».

D. Tomás Pujol-Galcerán, President del Sindicat Agrícola.

D. Climent Masdemont, President de la Federació local de Societats Obreres.

D. Francisco Vayreda, President de la Junta de Patronat de la Sucursal de la «Caja de Pensiones para la Vejez y de Ahorros».

D. Isidro Graupera, President de la Cooperativa «La Auxiliadora Obrera».

D. Nonito Escubós, President del Sindicat de Iniciativa.

El regionalismo en Aragón

Mi amigo Badía.—García Mercadal—una muestra que adelanto de nuestra literatura regional—decía en una ocasión ante un público hermano de aquel que ha de leerme y al que, desde luego, pido perdón y doy gracias:—«Vosotros, los catalanes, sois grandes amigos míos.»

Yo pienso como el que esto decía. También sois, por el hecho de ser catalanes, muy amigos míos. Ahora, que esta amistad «genérica»—llamemosla así—gana mucho cuando se concreta é individualiza. Es el caso de algunos catalanes con quienes me une estrecha y sincera amistad. Es el caso—para citar uno—del amigo Badía.

El cual, recientemente, me ha honrado con la

demanda de un artículo para «Vida Olotina» (1). Yo, aun considerando el honor inmerecido, lo acepté en seguida. Yo aprovecho toda ocasión para hablar de regionalismo. Y la ocasión actual era magnífica. No me agradezcas, pues, amigo Badía, una cosa por la que soy, yo, quien te queda agradecido en extremo.

Y ahora, amables lectores, con vuestro permiso...

El regionalismo en Aragón.—Es un producto tal, el regionalismo, que al contacto de las diversas regiones—productos diversos, al fin—precipita con todas ellas; pero con diverso matiz. En este sentido, sería una perogrullada decirnos que el regionalismo en Aragón no es lo mismo que en Cataluña. Lo sensible, lo que lamento, es que en cantidad y en fuerza, tampoco lo sea. Es por esto por lo que en ocasiones, mis queridos vecinos de Oriente, os tuve envidia.

Y no lo es—principalmente—por dos razones bastante complejas en sí y más que suficientes: La 1.ª, escasez de tiempo, poca edad, falta de desarrollo... Esta causa desaparece pronto: el tiempo pasa y el desarrollo viene. La 2.ª causa es peor: consiste en la falta de medios, en la escasez de bases.

Lengua y literatura.—He aquí el primer elemento, la primera base que nos falta: el idioma. En este punto, en Aragón, vivimos de prestado. El castellano o es lengua que nos prestan o es idioma que nos imponen. En uno y otro caso, es algo que nos quita carácter, que nos disfumina, que hace que nos confundamos con los demás allá de Ariza. No del todo; que el espíritu aragonés no aceptó el Diccionario castellano, sin ponerle su sello especial... Pero en fin, castellano hablamos aunque lo sigamos hablando a lo aragonés. Y únicamente en pueblos aislados en los que la desgracia de estar alejados de la civilización y vida moderna, se compensa con el estar alejados, también, de ciertas influencias nefastas, se conserva el más o menos propiamente llamado «lemosín» y hablan sus gentes como hablaban los cortesanos de D. Martín y los partidarios del «desdichat en Jaume» antes del triunfo del castellano D. Fernando.

En resumen, en Aragón no tenemos idioma. Y ¿dialecto? De dialecto aragonés habla persona tan competente como D. Ramón Menéndez Pidal. En mi opinión, hoy, en Aragón, se hablan dos dialectos. Un dialecto del castellano—a la manera como es dialecto el andaluz—que se habla en Zaragoza y en la parte de Aragón más conocida, y otro que podemos llamar dialecto del catalán—a la manera del mallorquín—que

(1) Rendim públic testimoni de gratitud al pulquérrim escriptor aragonés D. M. Sancho Izquierdo. Ell inaugura en aquesta revista una serie d'articles de il·lustres publicistes de Andalusia, Valencia i Basconia, sobre l'estat polític de aquestes regions.—N. de la R.

se habla en esos pueblos á que antes hice referencia.

Por lo que á literatura se refiere, podemos afirmar rotundamente que existe, más o menos desarrollada, una *literatura aragonesa*. Sin comparaciones—toda comparación es odiosa—certifiquemos solo de su existencia y citemos, para que formen como testigos (ya que de firmas se trata), algunos nombres: Luis López Allué, que és en el Alto Aragón lo que Pereda en la montaña de Santander; Mariano Baselga, el castizo narrador de cuentos «verdaderamente» baturreos; José García Mercadal, antes citado; Rafael Pamplona, el autor de «Los Pueblos dormidos» y tantos otros...

Solo con esta cuestión, podía llenarse el artículo y aún quedaría tela por cortar. Pero hay que seguir adelante...

¿Que otras bases hay?—Hay tres, que se refieren al pasado, al presente y al porvenir: la historia, la geografía y la comunidad de aspiraciones y de intereses, más otra que á las tres abarca y con las tres se relaciona y es á manera de sistema nervioso que á las tres da vida: el derecho. Nació con nuestra historia; vive limitado por nuestra geografía y su porvenir va ligado con el de todas nuestras instituciones... ¡Triste porvenir, por cierto, si Aragón no se apresta á la defensa!

Nuestra historia se desprecia; nuestra geografía se destroza por medio de una descabellada división administrativa; nuestros intereses y aspiraciones se desatienden; nuestro derecho, en fin, se conculca por juzgadores venidos de fuera, ahitos de Código Civil y ayunos de Derecho Foral.

Nuestras aspiraciones y nuestra labor.—Nuestras aspiraciones son bien lógicas y sencillas. Restaurar, sea como sea, esas bases, para sobre ellas reedificar nuestro regionalismo que, por culpa de unos y de otros, se vino al suelo. Y eso es lo que se ha comenzado á hacer. Por un lado, D. Juan Moneva y Puyol estudió, al frente del «Instituto de filología aragonesa», el actual dialecto aragonés. Por otro y mientras los escritores antes citados publican obras de sabor verdaderamente regional, la Sociedad «Amigos de Aragón» intenta seguir publicando la Biblioteca de Autores clásicos Aragoneses que empezó la Diputación y luego dejó abandonada. La «Sociedad de Excursiones» recorre el país y estudia su geografía, sus poblaciones, sus monumentos..., Serrano Sanz y Jiménez Soler, al frente de alumnos que honran á tan preclaros maestros, trabajan en la historia de Aragón. Y todos—cada uno en la medida de sus fuerzas—trabajamos por la reconstrucción de nuestras asoladas glorias.

Un punto hay interesantísimo en que se ha hecho poco y no por falta de voluntad, sino por tropezar con mayor número de intereses centralistas creados. Ni en las Cortes llevan trazas de aprobarse los «apéndices forales», ni

en el Foro llevan camino de variar en el sentido de desprecio á nuestra legislación foral.

Es cuestión, pues, de poner en ello, no ya voluntad, sino «empeño». ¿Para cuando nuestra tradicional tozudez?

Regionalismo político.—Eso hace falta. Que ese regionalismo un poco romántico, histórico-doctrinal, con base real, y cierta, pero sin casi trascendencia, se manifieste en la política. Que Aragón no se preocupe de elegir diputados de este o del otro matiz, sino *aragoneses*. Que sacuda de una vez la plaga de cuneros. Que emprenda una cruzada contra el caciquismo...

El programa, como se vé, es amplio y difícil, pero no irrealizable. Para llevarlo á cabo se requieren—no más—dos cosas: fe, fe ciega, y buena voluntad. Y yo respondo de varios que sé yo que las tenemos.

Con esto se enlaza una cuestión que surge en cuanto se habla de regionalismo político-práctico en Aragón: el *ruralismo*. Es, por otra parte, la única manifestación que, hasta ahora, hallamos del mismo. Pero es cuestión larga y compleja y temo haber abusado...

Termino, pues...—Si me habéis seguido hasta el fin, amables lectores, por este camino tan mal trazado y peor llevado á la ejecución, yo os lo agradezco. Y, puesta la mano en el corazón, os pido una nueva merced: cariño para este país vecino al vuestro que ahora comienza á sentirse fuerte y quiere romper sus ligaduras. Vosotros que ya lo hicisteis y desde la cumbre que domina miráis hacia abajo, orientad vuestra satisfacción hacia una santa caridad y acordaos de que un día fuimos hermanos en la grandeza; quizás la grandeza vuelva cuando—libres de una odiosa tutela—como hermanos, nos volvamos á abrazar...

M. SANCHO IZQUIERDO.

Zaragoza, 25 de Abril de 1915.

NOTES D'ART

ENRIC CASANOVAS.—Es dels pocs escultors que tenim a Catalunya i podem ben dir a Espanya. Es una cosa molt diferent fer figures, de fer escultures; l'home qui agafa fang i modela una figura sens més esperit ni preocupació que fer una copia exacta i dar-li un valor anecdòtic, o rodejar-la d'un assumpte més o menys ben trobat, podem dir que aquest home és un figuraire (car expressa una idea literaria per medi de figures), però no es escultor. L'escultura ha de ser netament escultura, sense literatura, sense res que la destorbi, sens voler posar-hi lluïment en la execució, però d'una tècnica seria i segura; l'escultura ha de ser la forma bella d'una cosa qu'encarni la bellesa i el ritme de la mateixa, i ens faci sentir l'emoció de franca sinceritat com passa amb l'estatua grega

arcaica de la donzella adolescent vencedora en les carreres a peu, que en ella veiem totes les adolescents belles, dignificades i totes vencedores.

De les obres d'en Casanovas podem dir-ne ben sincerament lo que'm digué un dia ell, mentre mirava un dels caps que exposa: «me sembla haver-la vista a un ball de Gracia an aquesta noia».

L'Enric Casanovas no solament posseeix el do de l'emoció de les coses, sinó que també té una tècnica forta i seva; ell treballa la pedra directament, ell cisella, no's val de cap truc innoble; les seves escultures són lo que són, absents de tot efectisme i de tot engany; analisem-les, i ben igual les trobarem avui que demà, se vos presentaran totes ses qualitats i defectes, els quals, però, veieu resolts de mica en mica, en la seva persistent evolució.

Parlem també dels seus dibuixos de forma exquisida, i d'una comprensió senzilla com d'un primitiu; no té necessitat d'acusar els muscles per a donar una sensació de la forma, i fins els seus dibuixos de dones robustes, són gràcils i forts a la vegada.

Aquesta és la meua impressió de l'art de En Casanovas: art gràcil, fort i ple d'emoció.

F. VAYREDA.

Opinions agenes

“Glosari” de Xenius

Hay figuras dentro del movimiento intelectual y moral de un pueblo que fatalmente escapan á la comprensión total de sus contemporáneos. Esto pasa principalmente con aquellas cuya actividad es en especial edificante y educativa, con aquellos hombres que no se contentan con la tranquila especulación mental y con la consiguiente exposición de sus ideas en una obra rectilínea de finalidad teórica, sino que descienden continuamente de la cumbre relampagueante de sus intuiciones á la llanura de la vida real de su pueblo para entregar sus doctrinas á las disputas de los hombres y con su propia mano siembran, sin esperar la lenta labor del tiempo, todas las semillas de vigor y de dignidad espiritual en medio del inquieto vivir humano. Estos hombres son los propulsores de todas las actividades vivas y latentes de su pueblo, los despertadores de almas dormidas, los agitadores de energías ocultas, son los educadores por excelencia de sus compatriotas. Atentos más a la trayectoria total y de conjunto del alma de su nación, que al rumbo de cada una de sus actividades en particular, necesitan para su magna misión educativa armarse con dos potentes armas, una filosofía y una enciclopedia; aquella para dar unidad á su gigante impulso; ésta para aten-

der á la heterogénea multiplicidad de las actividades diversas de los espíritus que quieren dirigir. Estos espíritus educadores de su pueblo en diversos grados y de distinta manera han poseído su filosofía y su enciclopedia, y de ellas, como de potentes palancas, se han servido para elevar prodigiosamente el nivel moral é intelectual de su pueblo. Sus intuiciones lanzadas pródigamente al seno del alma nacional en todos los dominios de la actividad del espíritu, han fructificado maravillosamente y han rendido estupendas é inesperadas cosechas que han enriquecido por siglos la vida de su pueblo. Su filosofía ha florecido en hechos; su enciclopedia se ha multifurcado más tarde en toda suerte de especialidades del conocimiento. Y es que su filosofía y su enciclopedia han sido cosas vivas y actuales, un germinar de posibilidades victoriosas, un vagar incesante por todos los ramos del árbol de la vida sin abandonar jamás el tronco por el que circula la savia vivificante que á todas las alimenta por igual.

Uno de estos raros espíritus educadores de su pueblo es nuestro *Xenius*, nuestro Eugenio d'Ors. El también va armado para el cumplimiento de magna misión de aquellas dos armas: una filosofía y una enciclopedia; una filosofía y una enciclopedia de trascendental valor práctico, que nada tienen que ver con la filosofía de un puro intelectual, ni con la enciclopedia de un profesional o de un *diletanti* en múltiples especialidades. Creo necesario insistir en este punto de vista sobre la filosofía y la enciclopedia de Eugenio d'Ors, ahora que ha empezado felizmente la publicación de su *Glosario* completo, para evitar una interpretación errónea de su labor y de su personalidad que suele ser frecuente entre nosotros. Desproveed la obra del Glosador del carácter eminentemente pragmático y de actualidad viva que tiene su filosofía y su enciclopedia, y al momento notaréis que la actividad, dispersa y concentrada al mismo tiempo en su incesante glosar todas las cosas, carece de su más profundo y esencial sentido. Ciertamente que un filósofo puro, un profesional de la filosofía podrá extraer de sus glosas y formular con rigor científico todo un sistema de filosofía toda una dirección o disciplina de pensamiento especulativo, todo un sentido y una visión del mundo y de la vida, toda una *Weltanschauung* personal; cierto también que el literato y el artista, el biólogo y el sociólogo, el político y el psicólogo, el erudito y el historiador sorprenderán en sus *Glosas* más de una sorprendente intuición en los dominios de su respectiva especialidad. Pero todos estos aspectos, ni por separado ni en su

conjunto, nos dan por resultado la verdadera personalidad de nuestro Glosador. Lo más puro, lo más alto, lo más personal de él radica en el Apóstol-Poeta que hay en él, y que reúne en un foco ardiente todos esos rayos dispersos de su múltiple actividad. Es «un Poeta que predica.»

Su ciencia y su saber no son frutos de estudio (por mucho que haya estudiado) sinó de videncia, de extraordinaria y veheméntísima videncia: don característico del Poeta. Y la exposición de su pensamiento nunca es el monólogo de un solitario que hace su obra y la lanza a la posteridad desde la ventana de su torre de marfil; sino que es un continuo Diálogo con el alma del lector, aguzado con arte sutilísimo para mejor hundirse hasta su fondo y hacer sangrar todas las ideas y convicciones allí dormidas y removerlas y vivificarlas con la herida implacable de la persuasión; don característico del Apóstol.

El hecho positivo es que Eugenio d'Ors ha llegado a imprimir el cuño de su fuerte personalidad en las últimas generaciones de la intelectualidad catalana y que de él deriva toda la modalidad intelectual, ética y estética que sirve de norma y de disciplina directoras á un vasto círculo de nuestra juventud. Sus predicciones del buen gusto, sus doctrinas clasicistas de la medida y del límite, sus teorías sobre lo Arbitrario como afirmación de la victoria de la razón sobre el instinto, de la cultura sobre la natura, su concepción de arte y de la ciencia como una armónica alianza del juego y trabajo, su filosofía eminentemente voluntarista, su defensa apasionada de la cultura mediterránea, todo el conjunto de las ideas que él ha bautizado con el nombre de *Noucentisme* (expresión de ese anhelo de eficacia inmediata que caracteriza á todos los apostolados), todo eso que forma el *Corpus* de las doctrinas de Eugenio d'Ors ha fecundado intensamente los más diversos campos de actividad del alma catalana y está teniendo consecuencias visibles en la dirección intelectual y en las normas de vida práctica de cuantos entre nosotros se preocupan por el progreso de nuestra vida espiritual. El Glosador ha sabido con rara y maravillosa virtud extraer del *ideal* del momento que cotidianamente glosa, la esencia eterna de una filosofía para el pensamiento y de una norma moral para nuestra actitud y conducta de la vida.

Su *Glosario* es siempre un «libro de combate», como acertadamente se hace constar en la presentación que el editor hace de su publicación. Y no lo olvidemos; este combate que osadamente extiende por todas las regiones

de la vida espiritual este infatigable agitador de almas, es la prenda segura de su fecundidad durante muchas generaciones. A Eugenio d'Ors se le discute y se le defiende por sus doctrinas con apasionamiento; sus ideas chocan con multitud de prejuicios arraigados; tiene amigos y admiradores entusiastas, y tiene enemigos declarados é irreconciliables que no transigen con sus teorías. Pero esta misma agitación que su pluma ha promovido en los espíritus es signo infalible de la gran virtualidad y potencia del suyo. El hombre que llega a hacer desviar el rumbo intelectual de una generación en medio de las protestas i lamentaciones de los intransigentes, como ha hecho Eugenio d'Ors, puede volver tranquilo la cara a la posteridad esperando su fallo definitivo.

La personalidad intelectual de Eugenio d'Ors es demasiado compleja para que haya caído yo en la tentación de hacer un estudio de ella en un modesto artículo de actualidad literaria. Me he querido contentar con hacer ver al lector la trascendencia actualísima de su personalidad y de su obra. Y con ello he querido rendir un espontáneo y entusiasta tributo a la publicación de su *Glosario* desde 1907 hasta 1914 que ha de llenar de regocijo á todos los amantes de nuestras letras, especialmente á los que tenemos á gloria el ser cotidianamente removidos en lo hondo de nuestras almas por el intenso germinar de ideas vivas que nos sirve el glosador en su prosa nerviosa y sutil. Repasad estas antiguas *Glosas*, amigos; yo os aseguro que ninguna de ellas ha envejecido y que muchas han rejuvenecido en el transcurso de los años.

MANUEL DE MONTOLIU

(De *La Vanguardia*)

Informació Catalana

—Continuació de l'obra benemèrita de l'Institut d'Estudis Catalans es la publicació de son primer Cartell de Premis de 1915 que, en extracte, és com segueix:

Premi Francesc Vives. oferta «Trevalls d'investigació sobre llengua, historia, art, literatura o arqueologia de Catalunya, o bé sobre ciències» important aquest premi 5000 ptes. i adjudicantse el mes d' Abril de 1916 per primera vegada. A partir d' aquesta data, quinquenalment.

Premi Durán i Bas, ofert a una «Obra jurídica o sociològica de dret positiu o d'investigació doctrinal o històrica.» Es de 5000 ptes. i s'adjudica-

rá quinquenalment. Per primera volta en 1920.

Premi Prat de la Riba, ofert a un «Manual sobre alguna de les materies que son objecte d'ensenyança a l' Escola Industrial de Barcelona.» La convocatòria per aquest premi serà publicada dins el present any 1915.

Premi Isidro Bonsoms, ofert a «Obres sobre Cervantes, les seves creacions literaries, o sobre qüestions d' antecedents i d' influencies.» Serà adjudicat el mes d' Abril de 1921 important 10000 ptes.

Premi d' Historia de l' Institut d' Estudis Catalans, ofert a un «Treball sobre historia. Serà adjudicat anyalment desde 1917 en que excepcionalment serà 2000 ptes. i ofert a un «Manual d' Historia de Catalunya. En anys sucesius importarà 1000 ptes.

Premi de Ciències de l' Institut d' Estudis Catalans, ofert a una «Monografia sobre tema científic» important 1000 ptes. i essent adjudicat anyalment. Per a 1916 s' ofereix a una «Monografia sobre problemes de Logística, Logica biològica o de crítica de les Ciències.»

Premi de Filologia de l' Institut d' Estudis Catalans, ofert a una «Monografia filològica.» S' ofereix aquesta vegada a una «Monografia sobre un dialecte català.» El seu import anyal es de 1000 ptes.

—La tercera conferència del cicle organitzat per la Lliga Regionalista de Barcelona sobre «El pensament Català i el Conflict e Economic,» la donà el diputat D. Joan Ventosa i Calvell qui tractà del «Problema del Credit.» La quarta el diputat D. Joan Garriga i Massó ab el tema «Transports terrestres i Maritims» i la quinta estigué a càrrec de D. Pere Rahola i Molinas, diputat, tractant de «Insistències: primeres materies per a l' exportació.» No cal dir que totes elles correspongueren al interès despertat al seu anunci.

—La Mancomunitat de Catalunya anuncia el seu primer emprèstit, del qual, actualment, se'n posa en circulació poc més d' una quinta part. Es precis donar-se compte de l' importància d' aquest fet, que posa en mans des qui es preocupen de nostre renaixement integral, els mitjans de dur a vies de pràctica les grans concepcions que integren el programa de la Mancomunitat.

REL·LIGIOSA

Han tingut lloc amb extraordinaria concorrencia, en la Esglesia del Carme, Exercicis Espirituals organitzats per l' associació de Filles de María. Ens plau que hagin obtingut éxit entre les noies olotines aquets Exercicis que, considerant-los un excel·lent medi d' educació rel·ligiosa, voldríem que s' adoptés la costúm de celebrar-los metòdicament tots els anys.

—La Junta d'Obra de Sant Eudalt, de Ripoll, ha confiat a nostre respectable amic i company el Diputat Provincial D. Josep M.ª Masramón, la Bandera principal de la processó que tindrà lloc en honor del Patró de dita vila el dia de sa Festa Major.

CORPORATIVA

Don Nonito Escubós Serrat Calvó i Don Antoni Vidal Cabrinety ens participen en atentes comunicacions que han prés possessió, respectivament, dels càrrecs de Cabo de Partit i Capitá Auxiliar dels Somatens, i s' ens ofereixen per quants assumptes se relacionin amb l' alta missió confiada al benemérit Institut. Estimem en lo que val la fina atenció dels esmentats senyors als que oferim, a la vegada, nostra modesta cooperació.

—De D. Climent Masdemont hem rebut una coral invitació als actes que ha degut celebrar air la Federació local de Societats Obreres amb motiu de la Festa Obrera del primer de Maig. Agraïm l' atenció i desitgem que la festa hagi anat amb molta alegria.

—El Diputat a Corts per aquest districte D. Pere Llosas, en son caràcter de Vis-president de l' Associació de Banquers, está realitzant activíssimes gestions a fi de lograr que la Banca Catalana absorbeixi i asseguri l' emprèstit que té projectat la Mancomunitat. Aquesta patriòtica actitud, basada en els coneixements i pràctica financieres de nostre representant en Corts, ha merescut unànims elogis de part de quantes persones venen enterant-se dels seus treballs.

—La Sucursal de la Caixa de Pensions per a la Velleja i d' Estalvis, desde 'l dia 16 al 30 d' Abril, ha obert 15 llibretes noves, ha rebut per imposicions 31,222 pessetes i n' ha pagat 10,698 per reintegres i plassos mensuals de pensió.

Informació Olotina

L' extensió dels interessants escrits que s' publiquen en el present número ens obliga a reduir excessivament aquesta informació.

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA EMPRESTIT

SUSCRIPCIÓ PÚBLICA DE 6,619 OBLIGACIONS
amortitzables, de 500 ptes. cada una, al 4 1/2 per 100 anual, amb cupó trimestral
DE L' EMPRESTIT DE 15.000.000 DE PESSETES
amb destinació a OBRES, SERVEIS PÚBLICS I ESCOLES, contret amb sub-
jecció a l'Estatut de la Mancomunitat, aprovat per Reial decret de 26 de març
de 1914.

GARANTIA: La del patrimoni de la Mancomunitat i, subsidiàriament,
el de les quatre Diputacions Catalanes

PREU D'EMISSIÓ: 85 PER 100
menys l'import per concepte d'interessos corresponents al mes de juny

La totalitat d'aquest Emprèstit ve destinada a *obres, serveis públics i escoles*, d'acord amb la següent proporció, aprovada per l'Assamblea de Mancomunitat el 5 de novembre de 1914: 7.000,000 per a la construcció de *camins, carreteres, ponts* i altres fins de *viabilitat*; 2.500,000 per a la instal·lació o rescat de xarxes telefòniques; 2.500,000 amb destinació a *obres hidràuliques* o de *sanejament*; 2.000,000 per a edificis destinats a *assistència a dements pobres*, i 1.000,000 per a *biblioteques i escoles*.

El cupó d'aquestes obligacions es pagarà per trimestres vençuts, el 31 març, 30 juny, 30 setembre i 31 desembre.

Aquestes 6,619 porten com a primer cupó el de venciment de 30 de setembre de 1915, corresponent al trimestre que comença el 1er de juliol. Per tant, en la liquidació al subscriptor, li seran bonificades, pessetes 1,875 per cada títol adjudicat en concepte d'interessos pel mes de juny, a raó del 4 1/2 per 100 anual.

Les dites obligacions són amortitzables, amb la totalitat de l'Emprèstit, per sorteigs semestrals en el terme de 50 anys, a comptar des de 1920.

**La subscripció pública tindrà lloc el dia 15 de Maig, de les nou del matí
a les sis de la tarda**

al Departament d'Hisenda de la Mancomunitat de Catalunya, en el palau de la generalitat, a Barcelona, i a les cases dels banquers de Catalunya, baix les següents:

Condicions

Es pagaran pessetes 50	el dia 15 de maig, en l'acte de la subscripció, i
• 375	el dia 1er de Juny, contra entrega dels títols adjudicats.
Total pessetes 425	equivalent al 85 per 100, tipu d'emissió.
A deduir • 1'875	per interessos del mes de Juny.
Liquit pessetes <u>423'125</u>	per títol.

Si en la subscripció pública fos demanada major quantitat d'obligacions de les 6,619 que s'ofereixen, es procedirà a prorrateig, deixant d'atjudicar-se les fraccions inferiors a mig títol.

El resultat definitiu de la subscripció es farà públic des dels diaris de les quatre capitals de les províncies de Catalunya.

Aquestes obligacions seran còtitzades oficialment en la Borsa de Barcelona.

SERVEIS DE TRANSPORT DE VIATGERS I DE COMUNICACIONS

Ferrocarril d'Olot a Girona						CORREUS					
OLOT. Sortides. 2:32 5:18 11:42 14:38 17:39 (*) Arribades. 8:41 12:08 18:27 20:43 (*) Diumenjes i dies festius: Dilluns, fins Amer.						Sortides. 4:45 11:15 12:30(*) 17:10(*) 21:00(*) 21:45 Arribades. 12:15 12:30(*) 17:45 18:30(*) 21:00 Dies de treball, de 9:30 a 11:30 de 17:30 a 19:30 festius. de 9:30 a 11:30					
Serveis de Carruatges i Tartanes			Serveis d'Autos			CERTIFICATS. (*) A pentons i interior. (*) A interior. (*) Dels estanes. (*) De Sts. Pau. (*) De Camprodón.					
Per S. Joan las Abadesas.	S.	1:00	9:30	4:00	15:00	TELÉGRAFOS (VALLS-TOUS) de 7 a 23, diari.					
De » » » » »	A.	13:30	22:00	13:00	22:00	TELÉFONOS INTERURBÀ: (Bellaire, 6). De 8 a 23 COMARCAL: (Lorenzana,) Servei permanent.					
Per Figueras.	S.	4:00	14:00	6:30							
De »	A.	11:30	19:00	4:30							
Per Banyolas.	S.	22:15		7:00	15:00						
De »	A.	17:45		14:45	21:00						

ELIXIR BURQUET

Reconstituent de primer ordre. Recomanat per els metjes mes eminents, contra la **anemia, emfisme, escrófulas, debilitat general, agotament nerviós, (neurastenia), tuberculosis, insuficiencia digestiva, atonia, convalescencies, etc., etc.**

INJECTABLES HEMATIL BURQUET

Suero ferruginós completament assimilable en injeccions indoloroses. Sorprendents resultats en la **Anemia, Clorosis, Dermatoris i Convalescencies.**

INJECTABLES VITALIN BURQUET

Suero regenerador, tónic i reconstituent.

Es precs en els casos de desnutrició qualsevulga que siga la causa.

Demana els preparats **BURQUET** en totes les Farmacies.

Diposit en el Laboratori i Oficina de Farmacia de **Anton Bolós i Vayreda**, carrer de Sant Rafael, 28

FARMACIA I LABORATORI

DANÉS

PLASSA ALFONS XII TELEFON XXIII

Despatx de receptes preparades amb tot cuidado — Medicaments moderns d'una puresa absoluta — Herbes medicinals — Especifics nacionals i estrangers — Aigues minerals — Injeccables — Sueros — Vacuna — Oxigen pur — Articles de goma — Venes de gassa — Faxes ventrals — Braguers — Perfumeria — Anàlisis — — —

Elixir i polvos dentífics **DANÉS**

Grands assortits a preus economics

de

LLANES, SEDÉS i COTONS

Piu Orri

St. Esteve, 12

Camiseria, Corbateria i Genres de punt

Celler Olotí

Dasseig de Blay (Firal), 52
(Devant del Teatre)

Casa recomanada per a
vins de tota confiança :

Olis, sabons i comestibles de
primera qualitat :